

Centra voor Jeugd en Gezin

Aanleiding

Twee jaar geleden ondertekende de ChristenUnie het coalitieakkoord. In dat akkoord werden zaken opgenomen die de ChristenUnie zich als "eigen" punten toeëigende. Perspectief vond het tijd voor een evaluatie op een aantal punten. Een van die punten gaat over de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG). De werkgroep Onderwijs heeft dit punt de afgelopen periode geëvalueerd.

Quote

"In 2011 functioneert tenminste één Centrum voor Jeugd en Gezin in alle gemeenten die in 2007 een consultatiebureau hebben, en zijn de relevante geldstromen gebundeld".
(bron: Samen werken samen leven Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011)

Onderzocht

De werkgroep Onderwijs heeft onderzoek gedaan naar de status van de CJG. Nadat de leden zich hadden ingelezen en bijgelezen op dit onderwerp is er gekozen voor het houden van een peiling onder een twaalfstal willekeurige gemeenten verspreid over alle provincies. Omdat Nederland een groot aantal gemeenten kent en we een relatief klein aantal hebben benaderd, spreken we dus ook van een peiling. Daarnaast is de kabinetsperiode op de helft en hebben de gemeenten nog twee jaar de tijd om te werken aan de doelen zoals die in de quote hierboven staan beschreven.

Stand van zaken

Van de twaalf gemeenten waarmee we contact hebben gehad, geven zeven gemeenten aan inmiddels een of meerdere fysieke inlooppunten te hebben voor de CJG. De andere vijf gemeenten zijn op dit moment nog bezig met visievorming of met de opzet en vormgeving van het fysieke inlooppunt.

Nog niet alle gemeenten hebben er zicht op hoeveel CJG's ze uiteindelijk willen realiseren binnen hun gemeente. Ze geven hier o.a. als reden voor dat ze eerst willen kijken hoe bijvoorbeeld de eerste Centra functioneren voordat ze het aantal inlooppunten gaan uitbereiden.

Elke gemeente heeft naast het basismodel de ruimte om lokale partners te betrekken bij de opzet en invulling van het CJG. Deze ruimte wordt volop benut. Ook komt naar voren dat gemeenten aansluiten op al bestaande lokale, regionale of provinciale netwerken en/of volgsystemen.

De locaties waar de CJG's worden geplaatst verschillen. Sommige gemeenten kiezen er voor om in het gebouw van het consultatiebureau deze functie toe te voegen. Weer anderen kiezen er bewust voor om in een omgeving te zitten waar men veel komt en als laagdrempelig wordt ervaren. Voorbeelden hiervan zijn vlakbij winkelstraatjes of een groot eerstelijns medisch centrum.

Knelpunten

Zoals al aangegeven hebben gemeenten deels de ruimte om het CJG zelf verder vorm te geven. Gemeenten zijn over het algemeen erg positief over de opzet, de handreikingen vanuit o.a. het programmaministerie en de informatie van landelijke kennisnetwerken. Veel gemeenten zien het CJG als een aanvulling op de zorg voor kinderen en gezinnen. Maar doordat gemeenten zelf de nodige ruimte hebben, levert dat ook een diversiteit op aan knelpunten waar men tegen aan loopt.

- Het werk van het CJG overlapt het werk van het Zorg en Adviesteam (ZAT) binnen het onderwijs. Het ZAT is automatisch betrokken bij het CJG vanuit het basismodel.

- Toch ziet men een overloop zodra een kind naar school gaat in een andere gemeente en daar te maken krijgt met een andere CJG en/of ZAT.
- Op het financiële vlak geven veel gemeenten aan dat er nog veel onduidelijkheid is over de bundeling van de financiële stromingen van alle betrokkenen. Er bestaat onduidelijkheid over wat waaruit betaald wordt of betaald mag worden binnen de Brede Doeluitkering (BDU). Gemeenten mogen binnen de BDU zelf schuiven tussen de verschillende subsidiestromingen, mist voldaan wordt aan de wettelijke verplichtingen. Ook zien ze dat de kosten voor de zorg van ouders als er bijvoorbeeld sprake is van kindermishandeling uit een ander potje betaald wordt dan die voor het kind, terwijl het wel gaat om hetzelfde gezin. Bovendien komt naar voren dat de kosten die gemaakt worden voor preventie v.s. indicatie verschillen met betrekking tot de financiering.
 - Meerdere gemeenten geven aan dat de inloopfunctie bij hun CJG nog niet voldoende worden benut. Mensen blijken pas te komen als ze een afspraak gemaakt hebben en komen niet zo maar even langs. Dit heeft als gevolg dat een gemeente aangeeft zich af te vragen wie het beste achter de balie gezet kan worden van een CJG: bijvoorbeeld een secretaresse of een (ortho)pedagoog.
 - Omdat er binnen het CJG verschillende organisaties nu intensief met elkaar gaan samenwerken, levert dat soms wat onwennige situaties op. Gemeenten geven aan dat de verschillende afstemming met diverse belangen en organisatie als een knelpunt wordt gezien. Er moet vaak eerst over de muren van de eigen organisatie heen gekeken worden voordat er een gezamenlijke visie geformuleerd en gerealiseerd kan worden. En dat blijkt vaak een lastige opgave te zijn.
 - Niet alle organisaties die betrekking hebben op de zorg voor het kind zijn automatisch betrokken bij het CJG. De schakel tussen zorg en onderwijs is nu goed. Maar de schakel naar justitie ontbreekt nog inzake het Veiligheidshuis. Een van de gemeente gaf aan dat in die samenwerking nog een hoop te winnen en te ontwikkelen valt. Tegelijkertijd maken zij zich hier wel zorgen over. Als een kind in aanraking komt met justitie moet er ook zorg zijn voor het kind en zo nodig voor het gezin.

Gemeenten zijn gemotiveerd om hier ook in de eerste plaats zelf een oplossing voor te zoeken. Daarnaast worden deze knelpunten ook door sommige gemeenten besproken in bijvoorbeeld hun regionale netwerk of via landelijke netwerken.

Conclusies

Heel kort samengevat kunnen we stellen dat gemeenten erg positief zijn over het CJG, maar dat het ook nog wennen is. Alle gemeenten zijn bezig met het ontwikkelen en opzetten van de centra's. De eerste CJG's functioneren al en men merkt dat dit over het algemeen een toegevoegde waarde heeft op de bestaande zorg voor kinderen en gezinnen. Er zijn verschillende knelpunten genoemd door de gemeenten. Toch zit het grootste knelpunt in de onwennigheid en onduidelijkheid met betrekking tot het samenvoegen van organisaties en de betaling daarvan uit de financiële middelen. Er wordt nu veel intensiever met verschillende organisaties samengewerkt, dat betekent dat er veel op elkaar afgestemd moet worden, vooral als het gaat om visie, maar ook met betrekking tot de financiële kaders. Het programmaministerie heeft het BDU ingesteld, maar niet alle betrokken organisaties worden dus hier vanuit betaald terwijl het wel gaat om de zorg voor het kind en/of het gezin.

Mening PerspectiefF

PerspectiefF is blij met de inzet van de gemeenten en de betrokken organisaties en hun positieve reacties. Wij zien een enorme creativiteit onder de gemeenten om de CJG goed vorm te gaan geven. PerspectiefF beseft dat gemeenten nog twee jaar de tijd hebben om alle plannen ten aanzien van de CJG verder te ontwikkelen en uit te voeren.

Wij hebben echter onze zorg over de knelpunten die uit deze peiling naar voren zijn gekomen. Een goede samenwerking tussen de verschillende organisaties is voor ons van

essentiële waarde om daarmee alle neuzen dezelfde kant uit te krijgen in het kader van het gezamenlijke belang: het beste voor het kind en het gezin. Daarom pleiten wij voor een fusering van alle betrokken organisaties in een gemeentelijke organisatie van de CJG. Wij denken dat op deze manier er gemakkelijker gekomen kan worden tot een samenwerking die wordt ondersteund door een gezamenlijke visie. Alle, veelal goed bedoelde, muren van de betrokken organisaties vallen dan weg en de samenwerking komt daarmee ten goede aan het kind en het gezin. Volgens PerspectiefF stimuleert dit de laagdrempeligheid die het programmaministerie hiermee voor ogen had. Een organisatie die voor iedereen toegankelijk is, of het nu gaat om een preventieve,- of een hulpvraag. Daarbij komt ook dat de problemen met de geldstromen en de betalingen aan de verschillende betrokken organisaties op deze manier opgelost kunnen worden. Er hoeft geen hulp meer ingekocht te worden van en bij de betrokken organisaties. Ze vallen tenslotte allemaal onder een grotere organisatie: een lokaal CJG.